

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Repriviri.

Facem o privire retrospectivă în viața internă a noastră.

Anul trecut cu nimica n'a fost mai favorabil, cu nimica n'a fost mai bun pentru noi Români, și pentru a noastră consolidare națională, politică, culturală, bisericească și economică.

Răspundere grea am luat asupra noastră, când am primit sarcina cea grea de a lumina poporul nostru, de a-i prezenta trista situațiune, și a-i arăta calea, pe care mergând binecuvântarea Domnului va fi cu neamul nostru.

Sarcină grea acastă, consumătoare de timp, de linisce răpitoare, ingrătă, dar totuși cu farmec; are boldul conștiinței, că viața ni-o consumăm pe un teren ingrat, preparând o sorțe mai bună poporului român.

Anul trecut cu nimica n'a fost mai bun ca cei trecuți mai înainte în noianul vecinicii.

Incordarea între noi nu a încetat nici în anul trecut.

Un scop urmărim cu toții, scote-rea poporului din situațiunea actuală, pregătirea unei mai bune ere.

Mergem deci spre un scop final toți cei dela presa română, și numai în alegerea drumului și a mijloacelor ne deosebim.

În situațiunea critică de ați cel mai mare păcat îl facem atunci, când ne suspționăm unii pe alții cu tendențe dușmane existenței noastre naționale, cu tendențe dușmane dezvoltării conștiinței noastre naționale, cu tendențe dușmane consolidării noastre.

Popor tânăr și cu puțină rutină în cele ale politice, nouă românilor nu ne este permis, ca în mersul politice noastre să punem totul pe o carte, nu ne este iertat să rumpem cu conservatismul poporului nostru.

Nu ne este permis să ținem de dușmani ai porului nostru pre toți aceia, cari fie din convingere, fie din tactică, fie în vîrtutea creșterii și a conexiunilor lor, ori fie în virtutea legăturilor lor cu biserica și ale ei institu-

țiuni, nu pot merge cu curentul radical, inaugurat cu mare avânt acum 15 ani, care a făcut fiascul pe stradele Vienei, și acum s'a înglodat, încât nime nu cutază a în- cerca desglodarea, și luarea unei alte direcțiuni.

Mintea sănătoasă ne dictază, că decă nu putem da înainte pe o cale străbătută un timp ore-care, să dăm pe alta, care nu ne opune obstacule, pe cari ale delătura nu este în a noastră putere.

Noi ne-am înglodat, și nu mișcăm nici îndreapta, nici în stînga.

Cei grupați în jurul acestui diariu de mult am luat rolul de simpli croniciari.

N'am împedecat mersul politicei noastre, ci am rămas observatori ai situațiunii.

Și dureros ne-a atins împregiurarea, că după catastrofa de pe stradele Vienei, și după esirea din temnițele statului, conducătorii acelui curent în loc de a chibsi ce e de făcut, s'au încăierat în o luptă internă, care nu a contribuit nici la ridicarea nimbului nostru în fața dușmanului comun, nici n'a clarificat cu nimica situațiunea.

Un lucru am așteptat dela conducătorii politici, cari au înglodat ca rul națiunii.

Vădînd neputința, la care sunt răsiți, că se retrage din fruntea afacerilor, spre a veni alții se i-a lucrarea și se o continue eventual după ale lor vederi.

Și acăsta din acel esențial motiv, deore ce erau în rezervă bărbați luminați, cari în cele esențiale și ei erau pe aceleași baze ale programului național, și numai în tactică erau deosebiți.

Bărbații grupați în jurul diariului „Dreptatea” numai în tactică se deosebiau de cei ce atunci au prezentat Memorandul.

Era deci chestiunea de natură de a reclama acum lucrarea, celor ce din motive tactice nu au mers cu Memorandul pe stradele Vienei.

Grupul bărbaților din jurul diariului „Dreptatea” numai după nume a fost moderat, în faptă diariul acesta

a lăsat în radicalism cu diariul „Tribuna” de aici, trebuiau deci numai rolurile schimbate, cei din Sibiu să se retragă spre a intra în acțiune cei din Timișoara, și acăsta decă din alte motive nu, cel puțin pentru a împărți responsabilitatea.

Acest curaj nu l'au avut conducătorii cu prezentarea Memorandului.

Desbinați în două tabere, cu 2 diare puțin amice, în loc de o acțiune comună, suntem martorii unor invinuri reciproce, și carul tot înglodat stă acum de ani.

Spre batjocura nămului nostru ultimele încercări de manifestățiune politică, intenționatele protestări de popor în fața noului proiect de lege pentru maghiarizarea numelor comunelor, au fost zădărnice cu o cinică motivare, care face provocare la legea de naționalități.

Cu anul nou 1898 diariul „Dreptatea” și-a sistat aparițiunea.

Ce va aduce anul acesta cu devisa: înfrățirea naționalităților: români, sârbi, slovaci, vom vedea.

Persistăm deci în rolul de croniciari.

Românii ocupă teren. „Pester Lloyd” primește din Murș Oșorheiu următoarea demnitate din jurul acesta au emigrat parte în America, parte însă în Orient. Proprietățile acestora (pământul) au ajuns toate prin cumpărare în mâinile Românilor. Însă băncile săsești au decis a numai îngădui, ca averile sașilor să treacă în posesiunea Românilor, ci să le cumpere ele înșile. Banca săsească din Répa a și destinat spre acest scop suma de 15,000 fl.

Din România.

Interpelări în cameră. În ședința de Luni dl Poenaru-Bordea a interelat guvernul în chestia participării României la expoziția din Paris. El a spus, că Ungurii, Bulgarii și Sârbi au luat pașii de lipsă pentru o prezentare demnă, și a întregat dacă guvernul român nu are de gând să facă nici

un pas în direcția acăsta? Ministrul de domeniul Stolojanu a răspuns, că s'au luat pași, ca România se fie reprezentată la expoziția din 1900 în mod demn, și a adaus că deore-ce România nu se pôte produce pe teren artistic, e timp destul pentru pregătire. Dl Delavrancea combate pe ministrul, spunînd, că țera are și artiști sei, ca pe pictorul Grigorescu, dar și cu industria de casă se pôte prezenta cu fală. S'a votat moțiunea propusă de Poenaru-Bordea: „Camera regretând lipsa de activitate de până acum, dar luând act de declarațiunile guvernului, și dorind, ca România se participe în mod demn la expoziția internațională din Paris la 1900, trece la ordinea zilei”.

Moțiunea s'a dat secțiunilor.

— Tot în acea ședință dl Ionel Grădileanu, la rugarea ministrului Ferekid, și va desvolta interpelațiunea anunțată, în chestia națională, în una din zilele proxime, fiind bolnav dl Sturdza.

Visita Regelui Carol la Petersburg. „Epoca” află, că Regele Carol a decis, ca înafară de suita civilă și militară obicinuită, se fie însoțit la Petersburg de 50 ofițeri superiori, în retragere și în activitate, cari au luat parte în campania dela 1877. M. S. Regele a însărcinat pe dl general Vlădescu se compună lista tuturor ofițerilor, cari ca ofițeri superiori au luat parte la război. Între ofițerii în retragere vor însoți: ralambe, Herkt, Cotruț, Fălcoianu, G. Anghel, Radovici și Budișteanu. Regele va învita prin dl general Vlădescu în parte pe fie-care ofițer superior să-l însoțească la Petersburg.

De-ale învățătorilor nostri.

(Urmare și fine).

Galați (lângă Făgăraș) în 20 Ianuarie 1898 st. v. Să cercetăm acum mai de aproape părerea corespondentului și amicului Mărdan, că adevă:

„Datorințele învățătorilor la confesional față de cântărit în biserică la tot casul să se mărgească la conducerea cântărilor liturgice cu copii, măideparte însă

FOIȚA.

La mormântul profesorului Dr. Ioan Bozocanu.

de
I. I. L.
(Urmare).

Într'una din ultimele zile ale lui Brumarel președintele societății, neuitatul Alexandru-Papiu-Ilarian, chemând la sine pe tinerul bursier și provădîndu-l cu banii și cu recomandățiunile necesare îl trimise departe în Apus, în capitala lumii, în Paris. Aici în acest templu al științelor, la piciorale deștei Palas, avea să-și depună talentele sale. În acest focal al cultului universale se aruncă acum tinerul nostru, cu ferbinte dor de a se perfecționa cât mai mult în științele, ce mult îi plăceau, în mathematici, în cari la plecarea lui din Brașov, după cum am spus, se credea atot știutor. Dar se înșela amar. Primele cursuri ale profesorilor sorbonnezi îl făcură să se convingă, că cu pregătirea ce o avea, nu va mai pute continua

El nu disperă, ci se întorse pe băncile unui liceu pregătitor de universitate, unde în scurt timp câștigă, ce îi trebuia. Întors la „Sorbonna” prin o energie mare și prin o străduință de fer se pune în curent cu tot materialul parcurs în absența sa.

Judecata sa limpede și aprofundată, spiritul său ager și prevădător, precum și alte bune calități ale sale îl puse în poziția de a se bucura de o considerație față de colegi, fie aceia Francezi, fie Români. Ar fi iubit deopotrivă atât societatea franceză, cât și cea română, dar pentru-că membrii acesteia din urmă erau mai mulți băeți de bani gata, cu cari sormanul bursier nu se potrivea, de aceea numărul amicilor de Români era de tot mic, însă cu aceștia întreținea cele mai intime relații.

În societatea dlor: Laurian, Strajan, Bonifaciu Florescu, Ștefan Vărgolici, ministrului Hăret, a reposatului filolog Alexandru Lambrior etc. cu drag își aducea el aminte de limba suptă dela mamă.

Aici acești tineri făuriau cele mai mărețe planuri, pe cari credeau să le realizeze la reîntorcerea lor în patrie. Cu toții visau o mare Românie, ce avea să se întindă dela

Nistru până la Tisa și dela Carpați la bătrânul Istru. „Ah! cât de fericiți eram atunci dicea în anii trecuți sormanul profesor — căci vedeam o a doua Franție în orientul Europei”. Er când entusiasmați de pregătirile mărețe, ce poporul francez le făcea în ajunul tragediei dela 1870—71, atunci își credea planurile de jumătate realizate. Anul furtunos al izbucnirii războiului franco-german îl găsi pe Bozocanu în Paris și numai cu o zi, înainte de ce Germanii se înconjoare marea capitală părăsi el orașul și departe peste granițele nenorocitei Franții își afla el refugiu într'un alt centru francez, în Bruxelles. De aci cu un viu interes urmăria minut de minut tot, ceea-ce se petrecea în patria sa adoptivă. Anii 1870—71 sunt epocali în viața lui Bozocanu, deci nici noi nu vom pute trece cu nepăsare pelângă cifrele acestui dat memorabil în viața lui Bozocanu, pentru că mai cu seamă evenimentele de atunci făcură din el un mare filo-francez, un aderent infocat al republicei și totdeauna un oribil dușman al partidului imperial, precum și al Theutonilor, cum densus obicinuia să-i numească pe Germani. Era și atunci natural acest lucru, căci tocmai bărbații, pe cari el îi admira deja de dinaintea războiului, ajun-

seră în acel timp cei mai însemnați republicani. Și pôte că pentru a pricepe mai bine acăsta schimbare în tinerul student ar trebui să facem istoricul b:selor, prin cari a trecut tragedia dela 1870. Dar pentru-că nu-ai aici locul, las' că nici nu ne e dată nouă acăsta ne vom mărgea numai a aminti unele fapte mai remarcabile.

Într'una din ședințele parlamentului francez Bozocanu auzise pe marele diplomat Luis Adolph Thiers, pledând în contra războiului, pe care Franția avea să-l declare Prusiei. Cuvintele lui Thiers răsunaseră, ce e drept în gol numai, când nenorocirile începură a se descărca asupra poporului de Gall, numai atunci Thiers avea dreptate. Acum pentru Bozocanu om mai prevădător ca Thiers, n'a mai existat și nici nu va mai exista cîrînd. El deveni un mare aderent al ideilor lui Thiers, care era un infocat republican. Ba ce e mai mult Bozocanu se părea fanatisat pentru republică, căci: când; Commarzii, acea sectă de reformatori, politici sociali, acei na-vi visători declarară, „comuna” în Paris, care domni 71 de zile, când marele Thiers declarând Parisul în stare de asediu, potolind cu ajutorul armelor pe acești infumurați reformatori și când pentru

nu, căci astfel dăna Duminecei pentru învățător în loc de a fi de bucurie e numai de chin.

Aprob întru toate părea acesta, și poate fi și aplicabilă în unele comune bisericicești, unde sunt cel puțin doi cântăreți destoinici la strane; dar nu o pot aproba ca regulă generală în toate bisericile noastre.

Și ăta pentru ce.

Am dis mai sus, că biserica este mama, ă scôla fîca aceleia. Rămâne biserica fără cântăreți în strănă, nu dispune nici de ômeni nici de mijlôce; acest Sion al Domnului fără cântăreți la cultul divin, este ca un trup fără de suflet. Cei de făcut în astfel de ca suri? Trebuie să-și îndrepte biserica privirea către fîică, către scôlă, cerându-i sprijinul cuvenit. Vîno învățătorule și fă și pre cantorul, până când mă voi vindeca de acest neajuns.

Datorința învățătorului este, în astfel de împrejurări, a fi și cantor bisericei, — și dăna Duminecei pentru dînsul, se nu le fie „dî de chin“ ci „dî de bucurie“, căci ajută mamei lor, sîntei biserici, și mai pre sus de tôte, prin cîntarea în biserică, fie la „vecerne“, fie la „utrenie“ întocmai ca și la „liturghie“ laudă și măresc pe Dumneșeu, dela carele „tot darul desăvîșit“ îl așteptă și dnii învățători în rînd cu ceilalți creștini.

Dar chiar și în împrejurări favorabile, unde biserica își are destui cântăreți, nu e bine, și nu e moral ca învățătorul să se substragă cu totul dela cîntările „vecernei“ și „utreniei“, căci acesta este contrar chemării lui. Învățătorul să fie model de imitat întru tôte, și în tot locul. El, mai ales decă e bun cântăreț, deși are destul de lucru cu micii elevi, bătăr când și când, să cerceteze biserica și în timpul „vecernei“ și a „utreniei“, să dea exemplu bun, cîntând în strănă așa după-cum a învățat la Seminar, în rînd cu ceilalți cantori.

Poporului nostru, atunci îi pare bine, și îi rînde iaima de bucurie, când vede pe învățătorul lucrând cu sporiu, și împlinindu-și chemarea, și în scôlă, și în biserică și în tot locul unde i se cere spriginul, și încă de bună-voie, fără de al împîntina, numai pôte, ca învățătorul lui să aibă tôte însușirile cele bune, și adevă să fie și „cîntăreț bun“ — nu denegă însă se nu fie „cîntărețul bun“ și „paedagog bun“.

Decă dar este întrebarea, că concursele pentru posturile învățătoresci să fie publicate cu sêu fără condițiunea de a fi învățătorul și „cantor“, la acesta sunt de părere, ca acelea să fie publicate cu astfel de condițiuni după-cum cer împrejurările din comuna respectivă, — după a mea părere doresc cele descrise su p. a) b) și c) de mai sus.

Ce să atinge de neînțelegerile dintre învățător și preot, și vice-versa delaturarea acelora atărnă dela cultura și simțul moral al acestor doi factori, de cari nu voesc să mă ocup, — una însă pot afirma, ca fie-care să-și împlinescă datorințele chemării lor, și neînțelegerile vor dispărea.

reorganizarea disciplinară în Paris se instală „teribilul comitet Julas“, atînci Bozoceanu devenise un fanatic admirator al acestui comitet, care în timp relativ foarte scurt — fie dîs numai de mine — se pare, că aruncă o pată năgră pe decimea a opta a secolului nostru de lumină prin mulțimea execuțiunilor sale.

S'ar părea, că Bozoceanu se elatină acum în caracter, dacă mai considerăm și împregiurarea, că și acum în urmă după un pătăr de secol aprôpe totdeauna de câte ori își amintea de „comună“ se revolta și o combătea cu pasiune, pe când despre demersurile comitetului Julas vorbea cu atât entuziasm, încât îi adresa cele mai elogiöse cuvinte.

Cum de el, omul cel atât de human, aderase cu atîta solidaritate la un comitet, care dî de dî comitea atâtea execuțiuni. ăta un lucru, ce nu mi l'am putut explica încă. Au dôră se pôte, ca el să fie cădut cu desăvîșire în captivitatea ideilor lui Thiers și numai din considerațiunea respectului și venerațiunei ce o păstra pentru memoria acestui celebru diplomat nu s'a încercat nici odată să combată demersurile acestui comi-

Creșdend, că după puțină am pus și eu o mică pătărică la sulevarea cauzei pusă în discutare din partea corespondentului și amicului învățător dnul Ieronim Mărdan, și rugănd On. redacțiune a da loc și acestor pătăreri și reflecțiuni în prețitul nostru dîar „Telegraful Român“, cu acesta am creșdut ami face numai o datorință.

Nicolau Aron,
paroch gr. or.

Procesul Zola.

A doua dî Zola ărași a fost primit cu huidueli și vorbe de insultă de către mulțimea enormă ce staționa la palatul justiției. Abia pe coridor erau câți-va, cari l'au aclamat. În sala desbaterilor și pe coridore lume enormă, așa că și judecătorii și jurații numai pe înțări laterale pot străbate în sală.

Desbaterea se începe la 1 ôră p. m. Președintele cetesce o scrisôre a lui W.-Esterhazy, prin care acela denegă a se înțărișă la proces ca martor. Se cetesce apoi lista martorilor citați. Mulți lipsesc. Labori, apărătorul, cere aducerea lor cu forța. Președintele spune, că curtea a hotărît citarea tuturor martorilor, și ei au să se presinte, nu-i pôte însă sili să fasioneze, dacă se vor provoca la respectarea secretului oficios.

La întrebarea președintelui, Zola declară, să recunôsce a fi autorul articolului încriminat.

Ascultarea martorilor: Primul martor e d-na Dreyfus, soția căpitanului deportat, o femeie tînără, de 29 ani.

Apărătorul lui Zola, Labori o întrébă: Ce șcii despre condamnarea lui Dreyfus?

Președintele interzice apărătorului punerea întrebărilor ce se refer la chestia Dreyfus. Curtea se retrage și aduce hotărîrea, că apărătorii n'au voie să întrebe în chestii, ce nu se refer la capetele de acusă contra lui Zola.

Labori întrébă apoi pe d-na Dreyfus: Ce părere ai despre bunacredința a lui Zola? și cum țî-a anunțat Paty du Clam deținerea lui Zola?

Președintele interzice răspunderea la întrebarea din urmă.

Zola (sărînd de pe scaun, în ton iritat): Domnilor! Pretind dreptul, — care nici asasinilor și hoților nu li-se denegă, — să mă pot apăra! M'au insultat, au tractat eu mine ca și cu un bandit, rog pe domnii jurați să judece asupra situației mele și să-mi dea voe să-mi documentez cel puțin aici buna credință.

Președintele: Nu permit întrebarea acesta care lovesce în lege.

Zola: Nu cunosc legea, dar aceea o pot pretinde, ca dreptul să nu mi-l știrbiți.

Se începe apoi o discuție vehementă între președintele și apărători. Labori crede, că procesul lui Zola e în nex cu afacerea Dreyfus, președintele însă nu permite nici o întrebare despre acea afacere.

tet, pe care știut este că-l instalase chiar Thiers.

Încă un cuvînt despre tinerul republican. Imi aduc bine aminte, cum odată vorbind despre Napoleon III, acel mare bine făcător al Românilor de peste Carpați, Bozoceanu în ura, ce manifesta față de acest imperator și față de partidul său, îl numia „sătrap“ și „usurpator“. În fine războiul și celelalte evenimente atât de dezastrôse pentru Franța se sfîrșiră — pacea și liniștea luără locul turburării — și spre marea bucurie a lui Bozoceanu mult adoratul sîu Thiers ajunge președintele republicei înființate pe ruinele imperiului. Durere însă, că el nu se mai putu reînțorțe în Franța, căci micșorându-i se bursa, fu neșesitat a și continua studiile la Brusceles, unde condițiunile de esistență erau mai ușôre. Nici când însă nu înceta de a se țîne în curent cu cele ce se petrece în țara soră.

Favoritul meu jurnal „La république française“. — seria el în anul 1872 unui amic al sêu — mă țîne în curent cu tote cele ce se petrec în patria mea adoptivă. În curent cu studiul, în curent cu politica petrecu el într'o mică vilisôră a Bruscelles- ei până către finea anului 1873, când, sfîr-

în sfîrșit Zola declară, că se supune legii. Sînte că stă deasupra acestei proceduri hipocrite.

Curtea anunță de nou, că numai întrebări, ce se refer la capetele de acusă formulate contra lui Zola, dă voie să se pună.

Labori cere, să fie ascultat Casimir Périer. — Fostul preșident al republ. întră atunci în sală, producînd adevărată senzație.

Președintele rôgă pe Casimir să depună jurămentul. Fostul preșident al republicei declară că nu pôte să depună jurămentul, deôre-ce îl obligă — ca fost preșident republ. — responsabilitatea constituțională. Din motive constituționale nu va puté se spună întreg adevărul. În urmă totuși satisfăce formalități, și jôră.

Președintele nu dă voie apărătorilor să pună lui Casimir numai întrebarea: A avut cunoscință despre documentele afacerii Walsin-Esterhazy? Casimir-Périer a răspuns negativ.

A urmat ascultarea senatorului Scheurer-Kestner.

El a spus cuprinsul unor scrisori ale generalului Gonze, prin care acesta împuternicesce pe Picquart să cerceteze afacerea borderéaului, după-ce Picquart a declarat, că e convins despre nevinovăția lui Dreyfus, și că trădătorul numai Esterhazy pôte fi.

Mai spune Scheurer-K. că ministrul de războiu i-a promis a da ordin pentru revisuirea procesului Dreyfus, și că va porni cercetare loială. În locul revisuirii procesului, m'am pomenit — dîce senatorul — cu o campanie în contra mea; am fost timbrat trădător și prusian. Ministrul numai atîta mi-a spus, că Dreyfus e vinovat, dar nimic n'a documentat.

Următorul martor Leblois spune, că împreună cu Picquart a studiat afacerea borderéaului și a primit convingerea, că Esterhazy e scriitorul lui.

Cel din urmă martor, bancherul Castro a spus, că el aflând asemănare izbitoră între slova lui Esterhazy și facsimilul borderéaului publicat în foi, a comunicat afacerea lui Mathieu Dreyfus.

La 4 ôre desbaterea a fost încheiată. În sală s'a făcut un zgomot teribil, unii aclamau, alții huiduiau pe Zola, pe care cei doi apărători l'au condus afară. Pe coridor au voit să-l atace, și a scăpat numai ascunđându-se în o odaie laterală.

La ôrele 4 și 3/4 Zola a coborît scările să iasă la stradă. Mulțimea ce se afla acolo, peste 2000 de capete, a năvălit asupra lui și l'a strîmțorit către pórta de grati de fer, cu atîta putere, încât sêrmanul romanțier era să-și dea duchul. Lui Labori i-succese în sfîrșit a deschide pórta și Zola a ajuns la trăsura. Mulțimea a încungiurat trăsura, a oprit caii și cu bătele voiau să lovescă în cap pe Zola, prietenii însă l-au apêrat, dând drumul trăsuri.

șindu-se și cursurile în sala universității belgiene fû proclamat de către protorectorul Gluge și de către rectorul Bastiné în fața unui numêros public, de Dr. în filosofă (ca specialist în matematică și fizică.) Cu această ocaziune Bozoceanu scrisese unui amic al sêu următoarele: „Am fost promovat de Doctor, nu mai îmi rămâne alta de făcut, decăt vișitele de adio pe la profesori și cunoscuți, căci banii necesari de călătôră i-am primit chiar ađi dela însuși dl Ales. Papiu Ilarian, căruia nici nu știu, cum îi voi fi mai recunoscător. Cred, că de voi fi un fidel servitor al poporului român din Ardeal va fi de ajuns. Abia mă îndur să-mi părăsesc mică vilisôră. În drumul meu mă voi abate pe la Liège. De altcum te voi anunța telegrafice din Viena ca să mă așcepti. Anunță și pe scumpa mea mămă, despre sosirea mea.“

ăta-l în fine părăsind apusul și reînțorcîndu-se în patriă cu planuri atât de grandioșe. Să întôrce să servescă poporului seu din Ardeal.

(Va urma).

Noutăți.

Din cauza santei sêrbătôrî „Intimpinarea Domnului“, numêrul proxim al fôiei nôstre va apărê numai Joi în 5/17 Febr. 1 c.

Diploma de doctor a reginei României. Regina-poetă Elisabeta, cum se știe, a fost numêrată de către consiliul universității din Budapeșta, între doctôrî sêi de onôre. Diploma de doctor e deja gata, lucrată pe pergament cu adevărată artă. Numele întreit al reginei, Elisabeta, Otilia, Luisa e pictat pe document. Documentul, va fi aședat într'un album legat în pele galbină deschisă, cu marginile aurite. Pe album sunt lucrate corôna și monogramul reginei pe o basă în tricolor românesc. De pergament atărnă legat cu fundă tricoloră ungușcă, sigilul Almei mater, închis în cutie de argint. Documentul va fi înmănat poetei Carmen Sylva pe calea consulatului austro-ungar din București.

Dar maestatic. Majestatea Sa împêratul rege a binevoit a da din caseta Sa particulară suma de 100 fl., ca ajutor la zidirea edificiului bisericesc din comuna nôstră bisericăscă nou înființată Cîsnădia, ppresbiteratul Sibiuului.

Ministrul cultelor și instrucțiunii publice, dl Dr. Julius Wlassics, a numit pe profesorul Stefan Ferenczi, director definitiv a gimnasiul de stat din loc.

Inspector suprem al armatei comune a fost numit baronul Ioan Valdstätten, comandantul corpului 7. de armată din Timișôra.

Alexandru Roman. Suntem informați, că ministrul cultelor și instrucțiunii publice dl Spiru Haret din regatul României, a cumpărat dela vêduva regretatului profesor Alexandru Roman, întrêga biblioteca aceluia cu prețul de 15,000 franci.

Învățător sêrb suspendat. Foile maggire iau cu multă satisfacție act despre suspendarea învățătorului gr. ort. sêrbesc Stefan Verici din Băcs Almas. Suspendarea s'a întemplat prin ministrul de culte pe temeiul, că numitul învățător s'ar fi espectorat la o adunare publică în contra maghiarilor și a limbei maghiare. — Țara-i mântuită!

16 comune fără învățători. „Pécsi Napló“ scrie, că în comitatul Baranga se află 16 comune ungurești, unde nu esistă nici scôlă, nici învățător. Comunele sunt prea serace ca să-și plătescă învățorii sau să-și zidescă, scôle coresponzetôre. De geaba au recurs la stat, căci acesta nu le-a avut grija. — De, statul vrea să ne maghiariseze mai întăi pe noi și numai pe urmă să se întôrce pôte la cei de prin Baranga! Deci mai pot aștepta cele 16 comune...

Pentru violare de domiciliu. Preoții Toma Frateș din Bacifalău și Toma Giurgiu din Pucăreni au făcut arătare la tribunalul din Brașov în potriua perchișiției domiciliare ilegale, ce li s'a făcut înainte cu două sêptemăni, și despre cari s'a pomenit și în fôia nôstră.

Foile ungurești și „Asociațiunea“. Ziarele maghiare desmint scirea colportată de ele mai deunăđi, că în ședințele comitetului Asociațiunei din Sibiu se face politică. Acesta — spun ele — în urma unei declarații, ce în numele comitetului central le-a trimis v.-președintele Asociației și secretarul ei, în care se spune, că Asociația în nici o adunare a ei nu s'a îndeletnicit cu chestii politice, fiindu-i scopul unic literatura și cultura.

Internat croat în Budapeșta. Lângă unul din gimnaziile de stat din Pesta s'a înființat nu demult un internat pentru copiii croați. Zilele aceste secretarul de stat Zsilinszky — spun foile ungurești — a vizitat internatul. Domnul secretar a fost foarte plăcut surprins, că elevii atât cei mari, cât și cei mititei vorbesc foarte fluent în limba ungurească. Internatul are 31 elevi fără excepție de naștere croați.

Congrua catolicilor. După-cum spun foile ungurești, congrua preoției rom. cat. și gr. cat. se va regula în curând. Dr. Timon Akos, care a stilizat și proiectat despre salarizarea preoției catolice, a spus în adunarea Reuniunii juristilor, că Țările acestea se va redacta și proiectul de lege despre congrua catolicilor.

Invitare la Concertul popular împreună cu petrecere aranjat de corul elevilor dela gimn. și școala com. rom. din Brașov, Luni la 2 Februarie v. 1898 în sala cea mare a hotelului „La sora” (Satulung) în favoarea Reuniunii femeilor rom. pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele, Dirigent: Timot. Popovici. Inceputul la 7 ore seara. Intrarea: locul I. 1 fl. locul II. 70 cr. loc de stat 50 cr. Ofertele marini-mose se vor chita pe calea publică;

Programa:

1. „Fost-ai lele”, cânt. pop. 2. „Cucule”, cânt. pop. de G. Dima. 3. „Săveniri de Mehadia”, de * * solo de flaut, esec. de V. C. Fizeșan (cl. VIII-a gimn.) 4. „Vino lele”, cânt. pop. de I. Vidu. 5. „Țiganul la miere”, anecdetă de Speranță decl. de G. Tacit (cl. VII-a gimn.) 6. „Săveniri de Sinaia”, de * * esec. pe 2 violini, de V. Banciu și I. Iuga (cl. VII-a gimn.) 7. „Fôie verde de trifoi”, cânt. pop. de T. Popovici. 8. „Tot-am Țis mândro”, de T. Popovici.

Statarii în potrii socialiştilor.

Din isvor semi-oficios se vestește, că în comitatul Szabolcs mișcările socialiste țărănești devin din ce în ce mai amenințătoare și mai primejdioase. Poporul fanatizat e atât de încreșt, că nu cunoște autoritate peste sine. În comuna Kárács s'a făcut investigație pentru lesa maiestate și pentru răscolă. Pentru eliberarea celor deținuți s'a resculat poporul. Mulțimea de peste 250 de oameni înarmați cu furci de fer și cote era să se ciocnească cu jandarmii. În comuna Győr socialisții amenință cu omor pe proprietari. În Pátróha apostolii socialismului înaintea unui mare public au propovedit împărțirea pământului și anarhia, ș. a. În întregul comitat, în urma agitațiilor socialiste, în fiecare moment pôte să erupă răscolă. În fața acestor stări guvernul e hotărât a lua măsuri severe în Ținuturile inundate de socialiști, pentru împedarea calamităților. Țr unde primejdia e mai amenințătoare, se vor lua dispoziții extraordinare.

S'a luat adecă în plan la rëndul prim aplicarea statariului.

Casina magnatilor maghiari, cu reședința în Budapesta, a avut în anul trecut o percepțiune de 143.911 fl. v. a. Când vom avé și noi o așa puternică casină? —

Cronica săptămânii.

(Desechilibratii. — Puterea de expansiune. — Corespondența malicioasă. — Din eretici — sfinți.)

Vreți să cetii un giu-giu literar, pofitiți și ocupativ mai de aproape cu un entre-filet din numărul din urmă al „Unirea”. Vreți să vedeți cum scriu oamenii desechilibratii, cari și-au pierdut de multisor bunul cumpet, (ca să nu Ție mai mult) — cetii acelaș entre-filet. Vrea să tracteze, rogu-vă, o chestiune atinsă de Țiarul nostru; vrea se fie un răspuns la „Un apropios”, ce ne-a scris un amic al foii noastre. Amicul nostru, dl V. v. constatase, că „Unirea” propovediaște cosmopolitismul în cele naționale și se întrébă, că unde am ajunge dacă nu s'ar lansa astfel de idei primejdioase. Și frații dela „Unirea”, cuprinși de nevricele, răspund următoarele drăgălași:

„Săți spunem, dle V. v. unde-am ajunge. Am ajunge acolo, ca Românii se facă deosebire între naționalități și între cãrdurile de cãni din două uliți vecine ale Constantinopolului. Înțele-sai acum? Dacă n'ai înțeles, atunci consultă pe vre un medic!”

Ascultați onorabililor dela „Unirea”! N'ar fi timpul suprem să vă repeziți până la Taica dela Roma și să ve eliberați nește bilete de baie pentru — purgatoriu? Nu uitați a duce cu d-văstră și odorașul de „Unirea”, — căci tare-i nelăută!

În vreo câți-va numeri precedenți ai foii noastre vorbisem de agenți secreți ai papistașimului, pe cari i-am prins în flugranti umblând prin masele poporului nostru ortodox, căutând proseliți și folosindu-se de mișelești mijloce ca să vîre zavistie între noi. La aceste ne-a reflectat Unirea: „Nu vemi-iați! Este puterea expansivă a bisericicii catolice...” O fi, dragă Unire, o fi! Șobolanul sapă sub pământ, subminează în ascuns în virtutea însușirii sale — expansive! Pe timpul reformațiunii papistașimul își întăria terenul cu sedulele de absoluție și puterea cea expansivă purta o ladă printre credincioși și pe ladă era scrisă reclama:

„Wenn das Geld im Kasten klinget
Die Seele in dem Himmel springt!”

În secolul al XIII-lea mărturisirea credinței papilor era: *Da nobis pecuniam*. Țtă tot mijloce de expansiune. Însă se vî spun un exemplu și n'ai classic. Într'un sat dela noi s'au făcut în anul acesta multe prune. Preotul unit făcuse rachiul berechet. Chemă la sine pe Avram Țiganul și pe Borza. — unicii țigani gr.-orientali în comună, și îi converti! Ei, șireților dela „Unirea”, ce a avut aici putere expansivă, rachiul ori. — Halal de expansivitatea vōstră!

Giurul Albei-Iuliei e țara ortodoxilor radicali, o știe și „Unirea”. Avem acolo un corespondent, care adeseori ne scrie minunatii despre treburile uniților. Scrisoarea din urmă a corespondentului nostru e foarte malicioasă și nu i-o putem publica întregă. E vorba de schimonositurile ce se introduc din partea uniților în limbă. Țtă câteva șire din scrisoarea ortodoxului nostru radical:

„Pravoslavnice dle Redactor! Uniții Țșt'a isvodesc cuvinte pocite în limba noastră bisericăscă, de să te ferescă Dumnezeu, să-i audă. Am înțeles dela un crâsnic, că ei aută lămăcit frumosa cântăre, „Cinei tale”... precum urmă: „Soarele (dela soirée?) tale celei de mister, astăzi natul lui Dumnezeu participante mē acceptă; că uo voui trada misterul Țu inimicilor Ței, ci ca furul fasionând, esclama cătră tine memorăzăm în dominațiunea ta...” Asta i limbă la mine?

Nu e tocmăi frumosa limbă, iubite corespondent, însă cu „pravoslavnicile” fii pe viitor mai cruțător și dta, au nu cunoști vorba uniților, cât rău au adus slavii bisericicii și limbei noastre...

Ceva nou despre papistași hēi expansivi. Se știe că Jeanne d'Arc a fost arsă pe rug, după ce a fost denunțată și urmărită din partea papistașilor ca eretică și vrăjitoare primejdioasă. Acum însă, se vede minune, tot catolicii cer ridicarea ei între sfinți. — Altă minune. În 25 Mai se implinesc 400 de ani, decând predicatorul Hieronim Savonarola a fost osândit și a suferit mōrte prin strēng, Țr după aceea a fost ars. Acum însă s'a organizat un comitet în Florența în frunte cu cardinalul (!) Bausa, care are se lucre, ca în 25 Mai Papa se declare și pe Savonarola de sfânt. O foie nemțescă face următoarea rēutăcioasă observare: „Când a fost infalibil Papa, atunci când i-a osândit pe acești eretici, sau acum, când e să-i ridice între sfinți?” Pōte dl Broju să știe un răspuns nimerit!

Două întruniri agricole.

De lângă Sebeșul săsesc, în Faur 1898.

Spiritul de asociere în timpul mai recent ocupă tot mai mult teren la poporul nostru. Dovadă întemeierea de Reuniuni (coruri) de cântări, de cetit, de înmormentare, de tovarășii agricole și mai decurând întemeierea de „Insoțiri de credit sistem de Raiffeisen”. În ceace privește pe aceste două din urmă, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului” desvōltă un zel laudabil. Ca dovadă despre hărnicia acestei Reuniuni servește și faptul, că comitetul Reuniunii reprezentat prin presidentul D. Comsa și secretarul V. Tordășian, în Țilele Duminecă și Luni (6 și 7 Faur n. c.) la invitarea fruntașilor din comunele aparținătoare cercului nostru pretorial Rēchita și Pianul român, au pus la cale înființarea în cea dintăiu a unei Insoțiri de credit sistem Raiffeisen, Țr în Pianul român pe lângă insoțirea de credit și a unei tovarășii agricole.

Insoțirile de credit sistem Raiffeisen pe când pentru noi sunt aședămintē nouē, statele mai înaintate în civilizație le-au introdus de ani de Țile. Ele au de scop îmbunătățirea stărei morale și materiale a populațiunii dela sate, prin câștigarea de bani, cari în comune lipsesc și prin acordarea de împrumuturi atunci, când țeranul este lipsit, fără cheltuelă și în suma, de care împrumutătorul are trebuință și mai pre sus de tōte prin controlarea celui împrumutat în întreprinderile sale. Ele au de basă proprietatea tovarășilor, cari au să garanteze în solidar pentru tōte întreprinderile insoțirii. Legea comercială prescrie pentru tovarăși o cotisațiune cât de neasemnă din care se se preîntimpine cheltuelile de înregistrarea firmei etc. Pentru insoțirile noastre s'a acceptat drept cotisație suma de 10 fl.

La conducerea afacerilor Insoțirii se pun, lucru natural, fruntașii comunei: preotul, învățătorul, primarul, notarul etc. cari alcătuiesc direcțiunea constătătoare din un president, un vice president și 3 alți membri; apoi consiliul de supraveghiere constătător și el din un president, vice-president și 5 alți membri. Cea mai grea sarcină la asemenea Insoțiri o are cassarul, care pelângă păstrarea banilor, are să pōrte și afacerile Ținētore de socotelile insoțirii. Acesta e și motivul, pentru care dintre cei diregători ai Insoțirii, singur cassarul primește o mică remunerație, ce are să stea în proporție cu afacerile de scris. Cassarul are să depună și o cautiune sau în bani gata sau în hărtii de valōre, dar în cele mai multe casuri pentru cassar primesc chizeșia doi sau mai mulți fruntași cu avere. Acordarea de împrumuturi o hotărăsece direcțiunea, ai cărei membri cunosc în deplin referințele împrumutătorului. Consiliul de supraveghere este peste direcțiune și are voie a controla ori când afacerile îndeplinite de cassar și direcțiune. Aceste insoțiri sunt de mare însemnătate pentru comunele noastre, de Țrece prin mijlocirea lor comuna este pusă în posibilitatea de a scăpa populațiunea de mână cămătarilor fără de inimă; mai departe este în pozițiune de a acūira moșii, ce adese-ori vin în vëndare, și pe cari singuratici nu ar fi în stare să le cumpere.

Aceste ar fi de tot pe scurt principiile fundamentale ale Insoțirilor de credit sistem Raiffeisen.

Reprezentanții amintiți mai sus ai Reuniunii noastre agricole au espus fruntașilor din ambe comunele noastre pe larg istoricul Insoțirilor, au arētat însemnătatea lor pentru noi, cum și rezultatele, la cari au ajuns părășii Insoțirilor, întemeiate de Reuniune în comuna Roșia săsescă, Apoldul român etc.

Drept rezultat al acestora cu plăcere constat, că proprietarii ambelor comune au hotărât înființarea câte unei Insoțiri în comunele lor. Astfel la Insoțirea din Rēchita s'au înscris 32 proprietari, cari au ales direcțiunea astfel: President: Ioan Ghișă, paroch; Vice-president: Nicolae Stanciu, econ. Țr de membri în direcție: Anatolie Daniil, Ioan Stanciu și Ioan Iepure economi; de cassar s'au ales fostul colector Ioan Simeon David, econ. sub chizeșia lui Ioan Maria David și George Simeon David. De membri în comitetul de supraveghere au fost aleși: President: Aureliu Barbu, notar; Vice-president: Stefan Raica, Țr de membri; George Simion David, Zach. Stănilă, Toma Tatu, Simion Iancu și Dumitru lui Dumitru Căndea. Cassarul pentru anul prim a abdis de orice remunerație. Între altele adunarea generală a hotărât ca insoțirea se contragă împrumut dela băncile noastre până la maximum de 5000 fl., se pōtă acorda împrumuturi la tovarăși până la maximum de 200 fl. etc.

Insoțirea din Pianul român, care numără deocamdată 70 membri s'a constituit astfel: President: Simeon Ghibu, paroch, vice-president: Vasile Oana, paroch, membri în direcție: Pavel Opriș, Pavel Radu și Ioan Văișan, economi; cassar a fost ales: Vasile Dura, învățător, sub chizeșia proprietarului Ioan Maxim Vulc și a parochului Vasile Oana. În consiliul de supraveghere au fost aleși: Pres.: Ioan Maxim Vulc, vice-pres.: George Mărghită, Țr de membri: Lazar Băișan, Ioan Fleșeriu jun., Adam Nan, Adam Stoican, Petru Crăciun, Simeon Gavrilă și George Stănilă. Hotărârile mai de căpetenie ale adunării generale sunt identice cu cele luate de insoțirea din Rēchita.

Amintisem că în Pianul român s'a întemeiat și o tovarășie agricolă, care are de scop procurarea de mașini și unelte economice, cum și de sēmēnturi de nutretrețiu etc. La aceste s'au înscris 22 fruntași, cari au ales de president pe pārintele Simeon Ghibu; cassar Vasile Oana, paroch; Inspector de mașini Vasile Dura, învățător, Țr de membri în direcțiune pe Pavel Opriș și Nic. Cosma. În consiliul de supraveghere au fost aleși: President: George Mărghită și de membri Adam Stoica și Ioan Ioan Fleșeriu.

Cuotele a 10 fl. se vor solvi în dōne rate, Țr ca lucru cel mai arȚetor pentru tovarășie s'a proiectat procurarea unei mașini de sēmēnat, a unui trier și a unei grape de muschi.

Preste tot locuitorii ambelor comune au primit sfaturile date de Reuniunea agricolă, cu multă căldură și este speranță, că odată puse în lucrare aceste aședămintē folositoare, bunăstare și înflorire va domni în aceste 2 comune brave.

Cuvine se fac în firul acestui scurt raport o onorifică mențiune despre deosebitul interes, ce l'au avut în aceste afaceri bravii parochi Simeon Ghibu din Pian și Ioan Ghișă din Rēchita, cari în parantes fie zis au găzduit în mod vrednic și cu fubirea ce sălășluiește în inima Românului, atât pe domnii din Sibiu, cât și pn fruntașii din comunele vecine, cari n'au pregetat a se presenta cu tot greul ernei la adunările Ținute în ambele comune. Dna preotă Măriōra Ghișă n, Ghibu și dșorele Ghibu, ca bune gospodine au fost la înăȚimea misiunii lor. Preotul nostru I. Hentēș din Sebeșul săsesc, care pōrtă deosebit interes față de afacerile noastre a insoțit pe membrii comitetului sosiți din Sibiu.

„Nepreocupat”

PARTEA SCIENTIFICA SI LITERARA

I. Löser.

Istoria Agriculturii.

Traducțiune autorizată

de

Un prietin al plugurilor.

(Urmare)

6. Moștile țeranilor erau parcelate, însă rămăneu neîmpărțite, căci prin datina de moștenire erau favoruri deosebite pentru feciorul cel mai Ținēr sēu bētrān, precum se mai află și acum în o parte din pădurea nēgră (Schwarzwald) și Odenwald, în Algāu, în Franconia și în Saxonia antică.

Însă o egală îndreptățire era pentru copii la Alemani, Schwabi, Hessi, Franconii dela Rin și Turingieni; în urma acestora la ei să împărțea pământul în bucăți așa de mici, cari cu timpul se subîmpărțeau, așa încât în secolul nostru s'a vēdut necesitat guvernul a face pașii necesari pentru regularea pământurilor în aceste părți.

La schimbări, vinderi sau donațiuni, o pārticică, care întrecă noului posesor sau care se da primarului care tăia mânăile, era simbolul, adecă contractul cum Țicem noi acum. Sub tăiatul mânăilor se înțelegă aceea cu prima ul după-ce vede, că cumpărătorul și vēndetōr-ul s'au ajuns cu prețul, și își dădeu mânăile, el se ducea și le desfăcea dând cruciș peste ele. Aldămașul nici la ei nu lipsea.

7. În expedițiunile rēsboinice contra Românilor, au învățat germanii a cunoște alte plante mai bune, pe cari au început a le cultiva. Ca tructe pentru pāne folosēu acum sēcără, grāu și alac; ovēsul și orzul îl folosēu numai ia ciorbă (supă), pentru vite și fōrte mult întrebunȚau la facerea berei.

8. Economia de trei câmpuri, care este de origine romană, s'a perfecționat cum se cade. Locul arētor se împărțea în trei câmpuri (pārți): câmpul de iarnă pe care se sēmēna tōmna, câmpul de vară, care se sēmēna primăvara și ogorul, care rămănea nesēmēnat. Economia de trei câmpuri în Germania a durat o mie de ani, ba chiar și în Țiua de astăzi mai esistă în unele părți.

9. Unelte de lucru erau cu mult mai amplificate, ca în periodul trecut. Avēn deja plug cu roțile, grapă și pōte și sēcure, casmă, sapă, secere, îmblăcii și altele de felul acesta.

(Va urma)

Damasturi de mătase 75 cr.

până la fl. 14.65 de metru — precum și mătase Henneberg negră, albă și colorată de la 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colori și desigur Se expediază la particulari franco și liberi de vamă. Mostre cu întorcerea poștei. **Fabricile de mătase G. Henneberg** (lîf. de case ces și reg. Zürich. [11] 1

ad. Nr. 376 of. ppese [21] 3—3
CONCURS.

Prin acesta se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului de capelan în parohia Berința.

Venitele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiei în sumă de 207 fl. 50 cr. despre cari venite interesatii pot lua informațiuni dela comitetul parohial, respective dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aserne cererile concursuale provădute cu documentele recerute de statutul organic până la terminul susamintit la subscrisul oficiu protopresbiteral (p. u. K. Monostor). Concurrenții sunt datori a se presenta în parohie, pelângă observarea §. 18 din regulamentul pentru parohii pentru a cânta, respective celebra și a cuvânta. Oficiul protopresbiteral al Cetății de pîtră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Fînațe, la 22 Decembre 1897.

Teodor Șovrea,
adm. protopresb.

Szám 296/898 Polg.

[22] 3—3

Hirdetmény.

Kelnek község határának ált. tagosításí ügyben Rössler Károly működő mérnök elhallozása folytán megüresedett működő mérnöki állásnak választás után leendő betöltése határnapúl 1898 évi február hó 21-ik napját d. u. 2 óraker a kelnek községi író dába zennel kitűzőm, melyre minden érdekelt birtokost azzal idézek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Mind ama birtok rendezési mérnökök, kik a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, felhivatnak, hogy asz-rzódézi pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat a kitűzött határnapig hozzám vagy az érdekelt felekhez küldjék be, mivel azontul fi gyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy ezen ügy az érdemleges tárgyalás stadiumában van és a határ területe 5559 holdat teszen.

Nagy-Szeben, 1898 február hó 1-én.

A kir. törvényszék eljáró bírāja.

Mihály Dezső,
kir. törvényszéki bíró

A apărut în editura librăriei
H. Zeidner din Brașov:

Istoria patriei

și
Elemente din istoria universală

Tractată după metoda biografic pentru școlile populare

de [18] 2—3

Ioan Darius.

Edițiunea a IV-a revădută.

Cartea această este aprobată de Inaltul minister reg. ung. cât și de Sinodul Archidieceșan din Sibiu și de Consistorele din Arad, Caransebeș, etc.

La cărțile școlare din edițiunea mea servesc la 10 exemplare cu unul pe de-asupra gratis.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

Din „Biblioteca noastră”,

sub direcția dlui E. Hodoș au apărut:

- Nr. 1 *Realități și visări*, de S. S. Secula;
Nr. 2 *Iancu de Huniad*, de Ios. Bălan;
Nr. 3—4 *Versuri și Proză*, de G. Coșbuc;
Nr. 5 *Fabule alese*, de Gr. M. Alexandrescu;
Nr. 6 *Dela sat*, piesă popor. în dialect bănățean de N. Mocovișteanu;
Nr. 7 *Intocmai*, de Zotti Hodoș.

1 număr 14 cr.

Se află de vânzare în

Librăria Tipografiei archidieceșane
Sibiu.

În librăria Tipografiei archidieceșane se află:

Dicționarul român-maghiar

și Dicționarul maghiar-român

de

Dr. I. Crișan și N. Putnok,

apărute în 1893 și 1895, cele mai noue vocabulare pentru învățarea limbii maghiare.

Prețul leg. a fl. 2.—

Din ori-ce librărie se poate procura scrierea premiată a consilier. în med. **Dr. Müller**, apărută în a 30-a edițiune despre

sistemul nervos

și sexual turburat.

Espediție franco pentru 60 cr. în mărci postale.

Curt Röber,
Braunschweig.

[5] 3—49

J. Pserhofer PILULE DE CURĂȚIREA SÂNGELUI

numite mai nainte „PILULE UNIVERSALE”,

merită pe deplin numirea ultimă, pentru-că în faptă sunt foarte multe bôle, la cari și-au validat aceste pilule efectul lor cu adevărat escelent.

De multe decenii sunt cunoscute aceste pilule peste tot locul și puține familii se vor găsi, la cari se nu se afle măcar o mică cantitate din acest escelent mijloc de casă.

De mulți medici au fost și sunt recomandate aceste pilule ca mijloc de casă, mai ales contra a ori-ce bôle provenită din mistuire rea și constipație (lipsă de scaun), precum: **conturbarea circulațiunei ferei, dureri de ficat, lăncețirea intestinelor, vânturi, congestiune de sânge la creeri, hemoroide** ș. a.

Prin însușirile lor de a curăți sângele au mai ales un efect admirabil la **lipsa de sânge** și bôlele ce rezultă din aceea, precum: **anemie, dureri de cap nervose** ș. a. m. d. Aceste pilule depurative vindecă pe lângă aceea așa de domol, încât nu cauzează nici cele mai ușore dureri; prin urmare pot fi luate fără tēmă și de cei mai debili și chiar de copii.

Aceste **pilule depurative se prepară singur veritabil în farmacia „la mărul imperial de aur” a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15 în Viena** și costă o cutie cu 15 pilule **21 cr. v. a.** Un sul cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.** La trimiterea anticipată a sumei costă împreună cu espediția francată 1 sul de pilule **1 fl. 25 cr.**, 2 suluri **2 fl. 30 cr.**, 3 suluri **3 fl. 35 cr.**, 4 suluri **4 fl. 40 cr.**, 5 suluri **5 fl. 20 cr.**, 10 suluri **9 fl. 20 cr.** Mai puțin de un sul nu se poate espeda.

NB. În urma lățirii lor mari, se imităză aceste pilule sub cele mai diferite forme și numiri; rugăm deci a cere espres **pilule depurative de I. Pserhofer** și numai acele au se se privească ca **veritabile**, a căror instrucțiune de folosire e provădută cu subscrierea proprie a lui **I. Pserhofer**, și cari pōrtă pe acoperișul fiecărei cutii aceeași subscriere cu scrisore **roșie**.

Din neenumăratele scrisori, prin ca multămesc consumenții acestor pilule pentru redobândirea sănătății după cele mai diferite și mai grele morburii, lăsăm se urmeze aici numai câteva, cu observarea că fiecare care a întrebuințat numai odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Co.onia, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fiți buni și-mi mai trimiteți 15 suluri din neintrecutele DVōstre pilule depurative cu ramburs. Și cu această ocaziune Vē exprim multămita mea perfectă pentru puterea miraculoasă a pilulelor DVōstre. Semnez cu totă stima:

Francisc Pawlistik, Colonia, Lindenthal.

Hrasche 1. Flōdnik, 12 Septembrie 1887.

Stimate Domnule! Voia lui D-șeu a fost, se-mi cadă în mâni pilule DVōstre și acum Vē scriu rezultatul: mē reîsem în lehusie așa că nu-mi mai putēm isprăvi lucrurile, și de sigur aș fi deja mōrtă, dacă nu m'ar fi mântuit pilulele escelente ale DVōstră. D-șeu se Vē binecuvēnteze pentru această de mii de ori. Eu am credință, că pilulele DVōstre mē vor face deplin sănătōș, cum au ajutat și altora.

Teresia Knific.

Eichengraberamt, lângă Gfōhl, 17 Martie 1889.

Onorate Domnule! Subscrisul mi permit a Vē ruga se-mi trimiteți din nou 4 suluri din intr'adevăr folositōrele și escelentele DVōstre hapuri. Nu pot se nu Vē exprim cea mai perfectă recunoștință a mea pentru valōrea acestor pilule și le voi recomanda, pe cât numai voi putea, cu totă căldura tuturor bolnavilor. De această scrisore de multămită a mea Vē impunternicesc a face ori-ce întrebuințare publică. Cu totă stima:

Ignatie Hahn.

Gotschdorf lângă Kohlbach, Silesia aust. 8 Octobre 1886

Stimate Domnule! Vē rog a-mi trimite un sul cu 6 cutii din pilulele depurative universale ale DVōstră. Numai escelentelor DVōstră pilule am de a multămi, că m'am mântuit de o bôle de stomach, care m'a torturat în decurs de cinci ani. Nu-mi vor mai lipsi nici când aceste pilule și Vē exprim prin această multămita mea cea mai ferbinte. Cu perfectă stimă: A. a. Zwinkl.

Liquer Bernhardin din plante de Alpi

de W. O. Bernhardt în Bregenz. O sticlă 2 fl. 60 cr., 1/2 sticlă 1 fl. 40 cr., 1/4 sticlă 70 cr.

Alifie americană pentru reumatism,

cel mai bun mijloc la tōte suferințele reumatice: dureri de măduva spinării, junghieri, ischias, migrenă, durere nervōsă de dinți, de cap, de urechi, etc., 1 fl. 20 cr.

Balsam miraculos englez a lui J.

Pserhofer 1 sticlă 50 cr.

Balsam de degerături,

de I. Pserhofer, recunoscut de mulți ani ca cel mai sigur remediu contra tuturor bōlelor cauzate de ger, precum și pentru rāni forte vechi etc., 1 borcan 40 cr. cu trimitere franco 65 cr.

Kola-Preparate de Stoll,

cel mai escelent mijloc pentru întărirea stomacului și a nervilor.

Elixir-Kola sau Vin,

1 lit. 3 fl., 1/2 lit. 1 fl. 60 cr. 1/4 lit. 85 cr.

Balsam de guși a lui Pserhofer,

mijloc remedial contra gușii, 1 flacon 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Afară de preparatele aci amintite se mai află gata tōte specialitățile farmaceutice interne și externe anunțate în diarele austro-ungare, și tōte articolele, ce nu se află în deposit, se procură la dorință prompt și ieftin.

Trimiterile prin poștă se execută cu cea mai mare grăbire trimițându-se banii înainte, comande mai mari și cu rambursă. [231] 6—6

Apoteca la „mărul imperial de aur” J. Pserhofer Viena I. Singerstr. 15.

De veritabile sunt a se considera numai acele pilule, a căror îndrumări pentru folosire sunt provădute cu numele I. Pserhofer și cari pōrtă același nume și pe acoperemēntul cutiei cu scrisore roșie.

Scutite prin marcă și mustră înregistrată. Imitări se pedepsesc aspru